

Danskerne kom aldrig til at elske pels, som de har elsket Irmapien, LEGO-klodsene og musselmalede tallerkener. Fortællingen om dansk pels og luksusmode var svær at sælge. Og nu er det forbi. I fire kapitler fortæller Berlingske historien om København Fur, der snart må dreje nøglen om.

Lørdag d. 12. august 2023, kl. 07.00
Del denne artikel

JULIE SCHNEIDER
Journalist

SØREN BIDSTRUP
Fotojournalist

Lyt til artiklen
24 min

Modeller iført pelskåber til en kvart million kroner spankulerede ned ad catwalken, da auktionshuset Kopenhagen Fur i 2010 åbnede modeugen i København.

»Varme pelse nærmer sig med lynhast de kolde diamanters status som pigernes bedste ven,« lød det i **Børsen Pleasure**.

Blot få måneder forinden var billeder af åbne bidsår, hvileløse ræve og døde mink i burene rullet over skærmen i bedste sendetid på TV 2 med det åbne spørgsmål: Maler den danske pelsbranche et skønmaleri, der dækker over en uhyggelig sandhed?

Det udstiller kernen i den konflikt, Kopenhagen Fur har stået i centrum af siden 1980erne. Nemlig at forklare spændvidden fra minkfarmen til catwalken. Fra Bording til Beijing. Fra Morsø til Milano. Fra Nibe til New York.

Den danske designduo Saks Potts lukkede modeugen i København i slut 2018 med en kollektion inspireret af vinter-OL og skøjteløb. Showet blev åbnet af prinsesse Maria-Olympia af Grækenland og Danmark, som bar en brudekjole af hvid mink, der var lavet i samarbejde med København Fur.

Foto: Asger Ladefoged, Celina Dahl.

I brede kredse har pelsindustrien været et hadet erhverv, beskyldt for at være uetisk og politisk ukorrekt.

Ja, det har været en svær opgave at sælge fortællingen om dansk minkavl i verdensklasse og luksusmode til de rige, når det kræver, at dyr opdrættet i fangenskab må lade livet.

Det anerkender de personer, der kæmpede med budskaberne og lå i åben krig med dyreværnsorganisationer og journalister.

»Vi valgte at gå til modangreb i stedet for at følge, hvad der dengang stod på side ét i håndbogen om kommunikation: Nemlig at lægge sig fladt ned og sige undskyld. Man vil måske i datidens lys synes, at metoderne var aggressive, men de var nødvendige,« siger Sander Jacobsen, som siden 2000 har været kommunikationschef og varetaget politiske interesser i Kopenhagen Fur.

Tilbage står, at det nu er Kopenhagen Fur, der må lade livet og lægge fortællingen om den danske pelsbranche i graven.

Hvis alt går efter planen, overdrager virksomhedens sidste ansatte nøglerne til hovedsædet i Glostrup til staten om et års tid.

Det indbefatter blandt andet en kollektion af hundredvis unikt designede pelsvarer, som alverdens modeskabere fra danske Saks Potts til franske Louis Vuitton har eksperimenteret med for auktionshuset gennem tiden. **Det bliver alt sammen statens ejendom.**

*En mand hænger pelsfrakker op i udstillingen under auktionsugen i juni hos Kopenhagen Fur. Frakkerne er designet gennem årene i samarbejde med de største modehuse.
Foto: Soren Bidstrup.*

Det er snart tre år siden, at den tidligere S-regering under coronavirussens hærgen udstedte en ordre om, at alle mink i Danmark skulle aflives i november 2020.

Det blev den danske pelsbranches død, og det hev Kopenhagen Fur med i faldet.

Berlingske har fulgt auktionshusets nedlukning siden oktober sidste år, mens det har solgt ud af de sidste 18 millioner minkskind på lageret og forhandlet med staten om erstatning.

Dette er det andet af fire kapitler om Kopenhagen Furs tæt på 100 år lange historie. En historie om pelsens storhed og fald. Om dem, der hadede og elskede pels. Og om dem, der nu skal begrave et milliardforetagende.

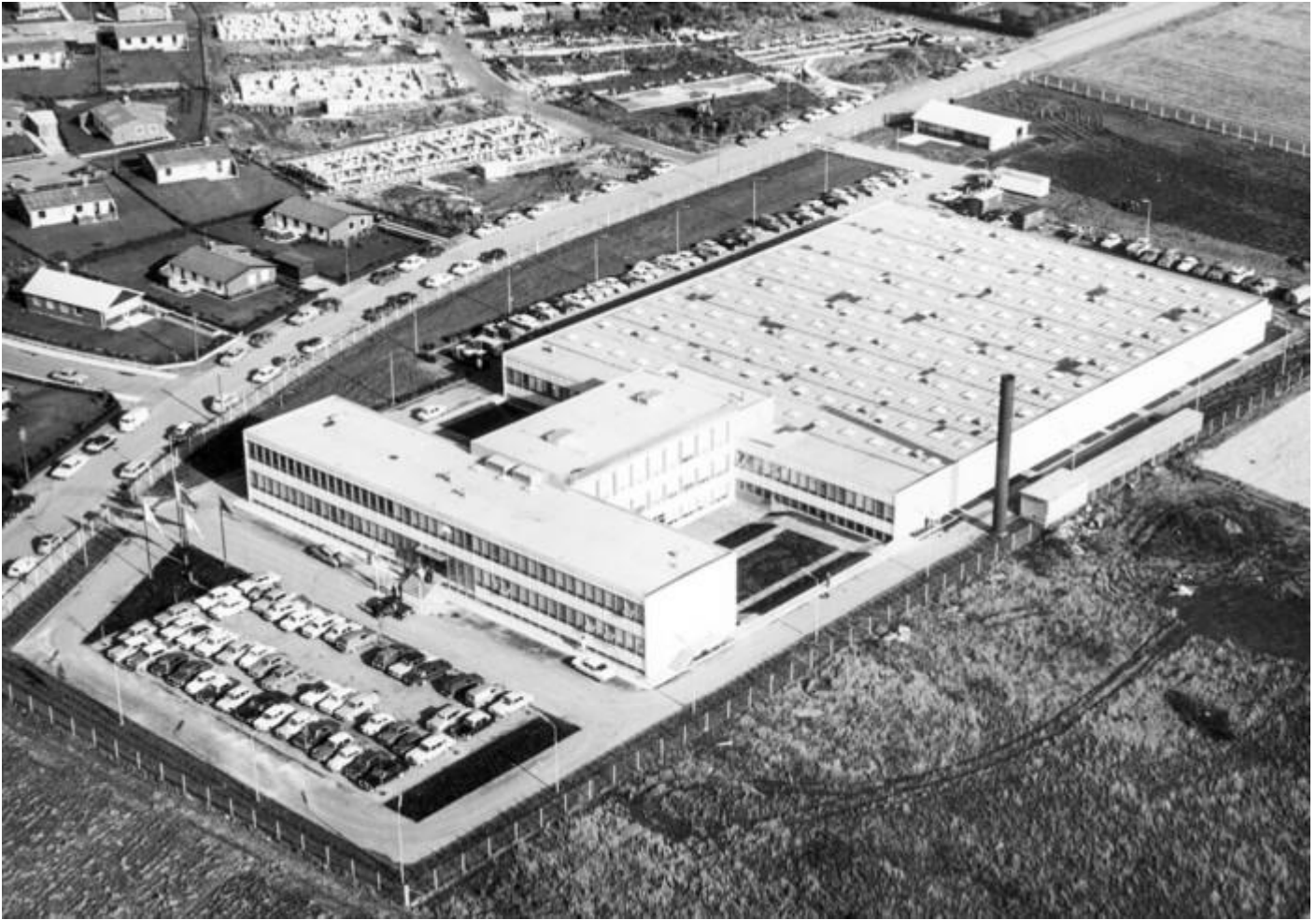
Lugten af rovdyr

Midt i et parcelhuskvarter i Glostrup, vest for København, fylder Kopenhagen Furs hovedsæde 100.000 kvadratmeter. Det svarer til, at Eiffel-tårnet i Paris kunne ligge på tværs af bygningerne, hvis man lægger dem sammen.

Bygningen er blevet udvidet markant over tid, men har beholdt samme indvendige stil, som da den i 1963 blev indviet af kong Frederik 9., dronning Ingrid og prinsesse Benedikte.

*Dronning Ingrid og kong Frederik 9. ved indvielsen af Kopenhagen Furs hovedsæde i 1963.
Foto: Kopenhagen Fur arkiv.*

*Hovedsædet i Glostrup stod klar i 1963 og blev opført på en bar mark. Siden blev det udvidet markant, mens et villakvarter skød op rundt om i løbet af årene.
Foto: København Fur arkiv.*

I receptionen er gulvene af marmor og væggene af mørkebrunt ædeltræ.

Auktionssalen er arkitekttegnet og formet som et amfiteater, og man har beholdt de gamle trykfølsomme telefonbokse af mahogni for historiens skyld.

Lokalerne er fyldt med danske møbelklassikere som Arne Jacobsens »Syveren«, »Myren« og »Svanen« og Finn Juhls »Pelikanen« betrukket med minkpels.

Det er den tidløse elegance. Det er 1960ernes moderne linjer kombineret med de klassiske og kostbare materialer for at understrege den eksklusivitet, som København Fur gerne vil forbindes med.

Men én ting er helt særlig midt i alt den luksus. Der lugter umiskendeligt af rovdyr.

I auktionssalen kan opkøberne følge med i priserne med hvert bud i både danske kroner og dollar. Salen er fyldt med Syver-stole, ædeltræ og akustikpaneler, som giver en helt særlig tæt lyd.

Foto: Soren Bidstrup.

I København Furs hovedsæde er alt samlet - auktionssal, kantine, sorteringshaller og lager. Hvert år er der blevet sorteret millioner af skind, og det efterlader en særlig lugt af rovdyr. Foto: Soren Bidstrup.

København Furs folk siger »dufter«. Lugten er rigtignok sødlig, men på samme tid sælsom.

Måske er det ikke mærkeligt, når man tænker på, at minkens fedt siden 1950erne er blevet brugt som et biprodukt i hudcremer, læbestifter og sæber. Men lugten af uforarbejdet minkskind leder ikke ligefrem tankerne hen på glamour.

København Furs administrerende direktør, Jesper Lauge Christensen, taler om, at kontrasterne netop har været med til at fastholde de ansatte – at man den ene dag kunne stå på en minkfarm i Nordjylland og den anden dag til et modeshow i Rom.

Miljøet har dog omvendt skræmt andre væk:

»Jeg har oplevet en helt enestående medarbejderkultur. Men vi har også oplevet dem, der kom herind og tænkte: Det var dog et underligt foretagende,« siger han.

»Nogle har nok haft svært ved at forlige sig med, at det er så fragmenteret – at man både har haft med bønder og mode at gøre. Værdikæden er speciel og langsomtvirkende: fra fiskefoder og genetik til håndværk og de største modehuse,« siger Jesper Lauge Christensen, der har været i huset i over 20 år i forskellige roller.

Det har været København Furs mission at bygge bro netop mellem produktionen og modeindustrien – hele vejen fra minkfarmen til catwalken.

Men et sted på vejen tabte pelsindustrien forbrugeren.

Hoffets kronede buntmager

Man kan ikke tale om København Furs storhedstider uden at tale om, hvordan tidligere kongelige hofleverandører som A.C. Bang og Birger Christensen har båret pelsværkets fane frem i Danmark og i udlandet. De var begge buntmagere og stiftede forretningerne i 1800-tallet.

Især buntmager Finn Birger Christensen, tredje generation i familievirksomheden med samme efternavn fra 1869, er gået over i historien som en af Københavns store sønner.

I 1950erne og de efterfølgende årtier formåede han ikke bare at lave pelsfrakker. Han designede dem, gjorde dem moderne og mere tilgængelige. Det tiltrak de store udenlandske modehuse og de europæiske kongefamilier til den eksklusive tøjbutik i Østergade på Strøget.

Søn og far, Jens og Finn Birger Christensen, er henholdsvis fjerde og tredje generation i familievirksomheden Birger Christensen. Siden 1800-tallet og frem til 2021 lå deres eksklusive tøjbutik på Østergade på Strøget.

Foto: Liselotte Sabroe/Ritzau Scanpix.

»Det blev ikonisk, fordi Finn Birger Christensen var så afsindigt dygtig og fremsynet. Han så, at de gammeldags fruepelse var yt. Pelsene skulle i 60erne være designede og moderne i stedet for højtidelige og fornemme,« siger den mangeårige modejournalist og forfatter Lotte Tegner Freddie.

Selv sagde Finn Birger Christensen i 2002 til **Kristeligt Dagblad:**

»Skind er for os pelsfolk stof, og en pels er derfor blot en frakke med hår på. Men den store forskel på stof og pels er prisen. En pels er en luksusvare og må gerne være dyr, men ikke støje af penge, derfor er der mange kvinder, der foretrækker den som for inden i en frakke,« lød det fra buntmageren.

Han døde i 2004, kort efter at han havde modtaget Ridderkorset.

Finn Birger Christensen var hoffets kronede buntmager - titlen for en håndværker, der arbejder med pelsværk. Han brugte aldrig ordet direktør om sig selv, så længe han levede. Han var buntmager.

Foto: Nils Meilvang/Ritzau Scanpix.

I alle årene med pels samarbejdede Birger Christensen tæt med Kopenhagen Fur og har på den måde haft indflydelse på salget af dansk mink til udlandet.

Når det lykkedes de danske minkavlere at fremavle minkkuld, hvis pels aldrig var set før, var Birger Christensen typisk først til at aftage de nyeste produkter for at se, hvad det kunne blive til.

Sønnen Jens Birger Christensen, født i 1959, husker, at han var syv-otte år gammel, da hans far første gang tog ham med på pelsauktionerne i Glostrup.

»Det at være på auktionerne, var noget helt særligt. Da min far begyndte, handlede det meget om at have en god købmandsnæse – det handlede om at spotte noget, som ingen andre havde spottet. Og dét kunne han. Miljøet og menneskene i branchen var simpelthen dødspændende,« siger Jens Birger Christensen, der i dag er bestyrelsesformand og majoritetsejer i familievirksomheden.

Birger Christensen indgik samarbejder med Donna Karan, Chanel og Hermés om at designe pelsfrakker under deres navne. Navnet Birger Christensen kom så til at stå nedenunder.

»Det skabte en enorm dynamik i vores hus, at omverdenen så os som et brand, der kunne levere pels inden for modeindustrien,« siger Jens Birger Christensen.

»Jeg har været vild med håndværket bag pels. Jeg vil sammenligne det med Patek Philippe, fordi håndværket er i højsædet. Hele arbejdet med pelsen, den måde vi fik dem beredt, farvet og syet sammen på. Vi var udviklende inden for det felt, og vi var meget langt fremme,« siger Jens Birger Christensen.

Den gamle Birger Christensen-butik slog dog dørene op **på Østergade for sidste gang i 2021**. Efter 152 år forsvandt et stykke københavnerhistorie fra bybilledet.

*Østergade på Strøget for årtier siden, hvor man kan ane A.C. Bangs facade i højre side og Magasin i baggrunden. Billedet er udateret.
Foto: Sven Gjørbling/Ritzau Scanpix.*

Det skete som konsekvens af, at Birger Christensen allerede i 2016 – lang tid før coronapandemien ramte – begyndte at udfase pels.

»Vi kunne læse i tallene, at pelssalget faldt løbende fra måske 2010 og frem. Så vi måtte kigge ind i krystalkuglen og revurdere planerne for fremtiden,« siger Jens Birger Christensen om den **beslutning**, der senere ledte til en 100 procent transformation af forretningen.

Minkavl blev et minefelt

I løbet af årtierne har mange store modehuse bevæget sig længere og længere væk fra pels. Det er sket i takt med, at presset på pels- og modeindustrien fra de såkaldte antipelsbevægelser blot er blevet hårdere med hvert årti.

Bevægelsen tog for alvor fart med den franske skuespillerinde Brigitte Bardot, der siden midten af 70erne har viet sit liv til at bekæmpe pelsavl og sældrab.

Pels er dødt, står der på et banner fra en stor demonstration i Paris i 2009, der blandt andet var anført af Brigitte Bardot Foundation.

Foto: LIONEL BONAVENTURE/AFP/Ritzau Scanpix.

»Antipelsbevægelserne har da påvirket, at pels ikke fylder så meget mere i modebilledet. De vandt vel. Vi lever i en meget fordømmende tid, hvor det hele helst skal være så langt nede på jorden som muligt, så at hylde det exceptionelle og luksuriøse passer ikke ind,« siger Lotte Tegner Freddie.

Har du forståelse for, at der findes folk, der ikke vil iklæde sig pels fra døde dyr?

»Nej, det kan jeg ikke forstå. At gå med pels og læder fra døde dyr har man gjort, lige fra vi kom på jorden. Det er varmt, bæredygtigt og nedbrydeligt. Jeg forstår ikke, at man synes, at fake fur og plasticsko, som forurener så meget, er bedre,« siger Lotte Tegner Freddie.

Den mangeårige modejournalist er ikke bange for at bekende kulør i en verden, hvor pels er blevet mere og mere politisk ukorrekt.

»Jeg har verdens smukkeste minkpels. Det har jeg bare. Den er bourgognefarvet og fuldstændig vidunderlig,« siger Freddie om en lang, vendbar pelskåbe, hun har fået speciallavet i København Furs eget designstudio.

Lotte Tegner Freddie, tidligere model og modeskribent, elsker pels og har arbejdet med pelsværket gennem det meste af sit liv.

Foto: Oscar Scott Carl.

Lotte Tegner Freddie opremser en række pelsjakker, som hænger hjemme i garderoben, og så har hun gemt sin farmors mørkebrune minkcape. Den er over 100 år gammel, den »fejler ingenting«, og så håber hun, at den kan gå i arv til barnebarnet en dag.

Men Freddie kan dog godt udpege en ting, hun er kritisk overfor. Hun mener, at Kopenhagen Fur selv bærer en del af skylden for, at minkavl udviklede sig til et minefelt.

»De har forsømt fortællingen om forretningen. De fleste mennesker aner jo ikke spor om minkindustrien, og hvor dygtige vi har været i Danmark. Det skyldes jo, at de ikke er blevet ordentligt informeret,« siger hun.

På den ene side blev dansk minkavl en af Danmarks største eksportsucceser. På den anden side kom Danmark aldrig til at elske pels, som de har elsket ikoner som Irmapien, LEGO-klodsen og musselmalede tallerkener.

Fortællingen om dansk minkavl og luksusmode har været svær at sælge sammenlignet med fortællingen om den uskyldige pige, om klodsen, der bygger børns fantasier, og om den royale blå farve.

Minkkrigens store slag

Den svære fortælling leder os til 2009.

Den konfronterende Operation X-vært Morten Spiegelhauer forcerede sammen med dyreværnsorganisationen Anima hegnet til en minkfarm for at dokumentere minks og ræves uhumske forhold i nattens mulm og mørke.

TV 2, Ekstra Bladet og Anima afslørede, at de på 20 ud af 31 undersøgte pelsdyrfarme havde fundet eksempler på døde mink i burene eller mink med skader

i form af åbne huller i hovedet, bidsår og manglende ører. En ræv gik rundt uden et ben, mens en anden løb skrigende frem og tilbage i et bur.

Ekspertter vurderede ud fra materialet, at de ubehandlede sår ikke så friske ud, og at der var flere tilfælde, som umiddelbart var i strid med dyreværnsloven.

Mink er et rovdyr, der er importeret fra Nordamerika. I naturen lever den alene over store kvadratkilometer, den parer sig kun i foråret, og ellers kan den finde på at slås til døden, hvis den møder en anden mink.

Foto: Asger Ladefoged.

»Det var vildt at se, hvad en stor organisation kan, når den virkelig folder sig ud. Vi satte jo det hele i gang, og de gik bare til den,« siger Thorbjørn Schiønning, som var med til at forcere hegnet dengang, og som fortsat i dag er kampagneleder i Anima.

Schiønning fik på det tidspunkt »den lille juraeksamen«, fordi dokumentaren medførte en stribe retssager.

»Vi mener stadig, at det før 2009 var lykkedes industrien at skabe en fortælling om, at problemerne med mink, der bed hinanden, kun eksisterede i udlandet – og ikke i Danmark,« siger han og tilføjer:

»Det var afgørende, at det kom frem, at dyrene havde det værre, end vi troede, og det blev rimelig upopulært fra industriens side, at det ikke længere var en hemmelighed,« siger Schiønning.

I sit designstudio inviterede København Fur alverdens designere ind for at eksperimentere med minkskind. Det kom der blandt andet dette bestik ud af.

Foto: Soren Bidstrup.

Allerede i ugerne op til udgivelsen af dokumentaren meldte København Fur til kamp.

Kopenhagen Fur er et andelsselskab ejet af minkavlernes i forening. Navnet er en samlebetegnelse for både auktionshuset og brancheorganisationen Dansk Pelsdyravlerforening, som altså varetager minkavlernes interesser.

Først forsøgte foreningen at nedlægge fogedforbud mod dokumentaren for at bremse dens udgivelse. Det afviste Fogedretten.

Hele vejen til Højesteret

I udgangspunktet er det ulovligt at trænge ind på andres private ejendom uden aftale, som journalisterne og Thorbjørn Schiønning havde gjort. Spørgsmålet var så, om det kunne retfærdiggøres af hensynet til offentlighedens interesse.

»Hvis TV 2s ledelse ejer nogen form for anstændighed, trækker de stikket på Operation X-programmet nu, og så kan TV 2 komme ud på farmene og filme i fuldt dagslys i stedet for,« udtalte kommunikationschef Sander Jacobsen dengang i en **pressemeldelse**.

Til mediebranchens **fagblad** sagde han, at Dansk Pelsdyravlerforening nægtede at »ligge under for journalister, der optræder som dyreretsgruppers marionetdukke«.

TV 2-DIREKTØR DØMT FOR TYVERI

Nej, ingen TV 2-direktører er blevet dømt for tyveri. Overskriften er en stor løgn, skabt for at fange din opmærksomhed. Tilsvarende var det en stor løgn, da TV 2 sidste år viste billeder af dyr med sår og fremkom med beskyldninger om udbredt dyremishandling på danske pelsdyrfarme.

Efterfølgende fandt Veterinærmyndighedernes ekstraordinære og meget intensive kontrol 99,9952 pct. af dyrene uden sår eller skader. Det er flottere end i noget andet dyrehold – eller blandt mennesker. Efter granskning har politiet nu afvist TV 2's billedmateriale.

I oktober 2009 bragte TV 2 programmet Operation X med fokus på dansk pelsdyravl. Programmet blev til i samarbejde med Ekstra Bladet og den yderligtgående dyreretsgruppe Anima. TV 2 blev fra mange sider kritiseret for at bryde alle regler for god journalistik i deres

Aktivisterne går i gang med de indbrud og optagelser, der ifølge TV 2 finder sted i perioden 13. august til 13. september 2009.

Først den 11. september kontaktes pelsdyrerhvervet af TV 2, som ønsker at lave optagelser under skind-auk-

og/eller kriminelle handlinger på områder, hvor politiets ressourcer er begrænsede. Hver dag er uskyldige danskere ofre for kriminalitet, svindel og hæmbug, men det er ambitionen for Operation X ved hjælp af et hold af erfarne efterforskere og journalister at afsløre og stoppe...

sikre den nødvendige troværdighed. Samfundet har i høj grad brug for dybdeborende upartisk journalistik.

TV 2's ageren i denne sag har givet anledning til voldsom offentlig

Kopenhagen Fur indrykkede en annonce på to avissider i landets dagblade i 2014, som til forveksling lignede en almindelig artikel, hvor pelsindustrien skrev med små bogstaver om, hvordan de selv så på sagen efter Operation X-dokumentaren.

Foto: Maria Thykjær Jespersen.

Men dokumentaren blev sendt, og afsløringerne skabte stor furor med langvarige retssager og mediekampanjer, som det sjældent har været set.

Midt- og Vestjyllands politi og fødevarermyndighederne tog i kølvandet på dokumentaren på kontrolbesøg hos 20 farme, hvilket førte til tre påtaler af kritisable forhold.

TV 2s seerredaktør kritiserede omvendt journalisterne for at have ladet Anima stå for langt størstedelen af optagelserne på minkfarmene i stedet for selv at skaffe dokumentationen.

Dansk Pelsdyravlerforening trak journalisterne i retten for ulovlig indtrængen på farmene. Det endte med at blive en kompliceret sag, som først blev afgjort i Landsretten i 2014. Her blev **Spiegelhauer og TV 2 frikendt**.

I en anden retssag mente foreningen, at Anima skulle **dømmes for injurier** for i et brev til de store modehuse at have beskyldt flere minkavlere for dyremishandling.

Sagen var på nippet til at blive afgjort i den øverste retsinstans, Højesteret, da parterne indgik forlig i 2013.

I 2012 blev Thorbjørn Schiønning i en tredje retssag først dømt til at betale en erstatning på 850.000 kroner for at dække de omkostninger, Dansk Pelsdyravlerforening havde haft til test, efter at han havde udsat minkene for smittefare på 30 farme ved at gå ind på dem. Sagen blev anket til Landsretten, men endte i forlig.

I 2011 blev Schiønning og Anima hevet i retten for fjerde gang for at have oprettet en hjemmeside alene med optagelser fra bestyrelsesformand Tage Pedersens farm, Solskov Minkfarm. De havde navngivet hjemmesiden solskovmink.dk, og det blev til en domænesag, fordi Dansk Pelsdyravlerforening mente, at navnet lå for tæt op ad Tage Pedersens eget domæne.

Hvis en mink får det dårligt i buret, kan den udvikle såkaldte stereotyper - adfærdsmønstre som den gentager - ved for eksempel at blive ved med at gå rundt om sig selv.

Foto: Asger Ladefoged.

Anima tabte sagen, og kampagnehjemmesiden blev lukket.

»Vi kunne jo bare have kaldt den hjemmeside formandensmink.dk, og så havde der ikke været en sag. Det illustrerer, hvor underligt det hele var. Normalt ville man jo bare skrive: Hey, kan vi ikke lige finde en løsning på det her?«

Var I ikke lige gode om det?

»Jeg anerkender, at de selvfølgelig blev provokeret af, at vi var provokerende, men jeg synes, at vores generelle kritik af branchen var på sin plads,« siger Thorbjørn Schiønning.

Kunne I nogensinde have fundet frem til et kompromis?

»Udgangspunktet for os er og var, at man simpelthen ikke kan have pelsdyravl på en ordentlig måde. Det er fuldkommen unødvendigt, at dyr i bur skal dø for, at du kan lave en modedetalje, som sagtens kan laves på alle mulige andre måder i dag. Parterne var nok for langt fra hinanden til overhovedet at kunne mødes.«

Hul i hovedet

Direktørerne i København Fur anerkender i dag, at man har kunnet finde skadede mink på farmene. Men de fastholder stadig, at de på ingen måde kunne genkende det billede, der blev tegnet. De mener, at det blev fremstillet sådan, at alle mink gik rundt med hul i hovedet.

København Fur valgte derfor at vente på, at den store mediestorm havde lagt sig, før de selv gjorde et forsøg på at tage styring over fortællingen med en helsidesannonce i dagbladene i 2012. Den bar overskriften:

»Her er vores svaghed«.

Internt omtaler man annoncen som »hul-i-hovedet-kampagnen«, fordi den viste et stort billede af en mink med et bidsår i hovedet.

HER ER VOR

Pludselig tog København Fur skaderne på sig frem for at afvise, at de fandtes.

»Vi så dokumentaren dengang som et forsøg på at karaktermyrde vores erhverv. Det er klart, at vi gjorde alt for at forsvare os. Med kampagnen i 2012 ville vi fortælle virkeligheden, sådan som vi så den på et tidspunkt, hvor der var kommet mere ro på,« siger Sander Jacobsen.

København Fur blev i Operation X-dokumentaren fremstillet som et topstyret foretagende.

Da TV 2 i første omgang efterspurgte at få lov til at filme på en minkfarm, blev både avler og farm udvalgt fra hovedsædet. København Fur fik ry for, at organisationen kun ville fremvise de pæne ting.

»Jeg synes, at vi altid var ekstremt åbne. Jeg kan ikke genkende, at journalister skulle gå gennem et filter. Men jeg vil gerne sige, at fronterne dengang blev trukket meget hårdt op, og at reaktionerne derfor nok var voldsommere,« siger Sander Jacobsen.

Har København Fur været mere kontroversiel end de fleste?

»Det har været et ledende fyrtårn for vores kommunikation, at vi selvfølgelig ikke skulle gå med på den præmis. Dyrene blev behandlet ordentligt. Så der var intet kontroversielt her,« siger han og tilføjer:

»Men mit helt ærlige svar er, at man jo ikke kan fornægte virkeligheden, og der er tydeligvis nogle i verden omkring os, som mener, at nogle dele har været kontroversielle, og så må jeg acceptere, at man bruger det ord,« svarer Sander Jacobsen.

*Sander Jacobsen, kommunikationschef i København Fur.
Foto: Bax Lindhardt.*

Direktør Jesper Lauge Christensen afviser ligeledes, at branchen har været kontroversiel.

»Jeg har oplevet den forandring, hvor man ude på gårdene hele tiden har forsøgt at gøre sig mere og mere umage. Danske minkavlere gjorde Danmark til et foregangsland for dyrevelfærd. Det går hånd i hånd med, at vi har lavet verdens flotteste minkskind. Ellers havde pelsen mistet sin glans,« siger han.

Anima mener, at København Furs forsøg på at få neddyttet kritikken gennem modangreb og retssager fejlede.

I slutningen af 2010'erne droppede flere og flere store modehuse brugen af dyrepels i produktionen – blandt andre Saint Lauren, Dolce & Gabbana, Gucci, Versace og Prada.

Så fulgte en lang række europæiske lande med i 2021. I alt har **19 lande i Europa** nedlagt forbud mod pelsavl. De politiske vinde blæste i en bestemt retning.

Men København Furs administrerende direktør mener ikke, at de vinde ville have blæst den danske pelsbranche omkuld.

Administrerende direktør i København Fur, Jesper Lauge Christensen, anerkender, at det har været svært at sælge fortællingen om dansk minkavl, men han mener, at pelsindustrien gjorde meget for at afmystificere branchen.

Foto: Soren Bidstrup.

Jesper Lauge Christensen peger på, at det blot er én procent af det globale pelsværk, som bliver solgt gennem de vestlige modehuse.

»Så det er ikke der, vi har tabt noget. Men vi har tabt noget på branding af pels i en vestlig kontekst. Det er marketingkroner, vi selv skulle finde i stedet. Det er ikke min umiddelbare fornemmelse, at det har en afsmittende effekt på kineserne,« siger han.

»Når minkavl bliver forbudt i andre lande, er jeg helt sikker på, at det blot ville betyde, at vores markedsandel ville have vokset,« lyder det.

En anden tid

På trods af at de politiske vinde i Vesten ikke har blæst i København Furs retning, kunne det de første år ikke aflæses på tallene.

I 2010 – blot fire måneder efter Operation X-dokumentaren – åbnede København Fur modeugen i København, hvor pelse ifølge Børsen havde fået samme status som diamanter. Modemagasinerne Eurowoman, Costume og IN erklærede pels for »vinterens hippe must«.

I de år voksede og voksede auktionshusets omsætning blot og toppede i 2013 med 13 milliarder kroner. Kineserne aftog flere og flere minkskind på pelsauktionerne: 20 millioner skind i 2010 og 30 millioner skind i 2015.

I 2014 trådte designduoen Cathrine Saks og Barbara Potts ind på den danske modescene og genopfandt pelsværk. Ud med det gammeldags og ind med det unge og frække.

Under navnet Saks Potts skabte de pelsfrakker i pangfarver og tidstypiske bløde pasteller. De fik dem til at ligne lyserøde skyer med puffedede ærmer og kraver i pels.

Pelsene røg på forsiderne af modebladene, og kendisser som Beyoncé, Rihanna og Lady Gaga tog dem til sig.

Den danske designduo blev omtalt som **modige i en modebranche**, der ellers bredt set gennem en årrække havde bevæget sig længere og længere væk fra pels.

Efter topniveauet i 2013 solgte København Fur over 20 millioner minkskind hvert år frem til og med 2019. Men gennemsnitsprisen dalede kraftigt. Omsætning og bundlinje nåede derfor aldrig igen samme prangende niveau.

Barbara Potts og Cathrine Saks står bag det verdenskendte tøjmærke Saks Potts, som de på kort tid fik en række verdensstjerner til at gå i. I begyndelsen brugte de pels, hvor de samarbejdede med København Fur mellem 2015 og 2020.

Foto: Mathias Eis.

Saks Potts producerede deres sidste pels af mink, ræv eller lam i 2021.

Til **Berlingske** har de tidligere sagt, at det skyldtes, at pangfarver, pels og glimmer var blevet erstattet af en »lidt mere voksen« kollektion. At de selv var blevet ældre, og at tiden kaldte på en ny retning.

Det var det samme, Jens Birger Christensen så i krystalkuglen, da han i 2016 revurderede **fremtiden for Birger Christensen og droppede pels efter 152 år:**

Tiden kaldte på en ny retning.

»Jeg har den dybeste respekt for København Furs måde at gøre tingene på. Men ud fra vores egne erfaringer, så ville udbud og efterspørgsel ikke pels længere, og det havde heller ikke været muligt i den verden, vi lever i nu – heller ikke uden corona,« siger Jens Birger Christensen:

»Jeg har elsket pels, men man må glæde sig over den tid, hvor det var bedst, og så skal vi komme videre. Nu er det en anden tid«.

Vigtigere med reklamer i Elle

Nationalmuseets direktør, antropologen Rane Willerslev, mener i tråd med modejournalist Lotte Tegner Freddie, at København Fur ikke lykkedes med at udbrede en fortælling om forretningen, der skabte klangbund i folkedybet.

»København Fur begik den fejl – som det danske landbrug generelt har begået – at de fjernede moral og kultur fra produktionen. Minkene blev et tal i et regnskab, hvor formålet var at effektivisere, maksimere og optimere,« siger Rane Willerslev, som i 90erne hjalp russiske pelsjægere med at afsætte deres skind gennem auktionshuset i Glostrup.

*Pelshat og pelsfrakke i zobelskind fra den sibiriske mår på catwalken designet af Birger Christensen i slut 90erne, da København Fur hed Danske Pels Auktioner.
Foto: Jørgen Jessen/Ritzau Scanpix.*

Willerslev er ikke »ubetinget tilhænger af den måde, pels er blevet produceret på«. Han er drevet af sin historiske interesse for pels og fortæller, at han flere gange har tilbudt at lave en film om pelsens historie for København Fur og en udstilling på Moesgaard Museum. Men auktionshuset takkede nej.

»Mit indtryk er, at det var vigtigere at få reklamer i modemagasinet Elle. Det siger noget om, hvilken fortælling man valgte at gå med. Havde de aktiveret den fantastiske, dybe historie om pels, tror jeg, at befolkningen ville have haft et andet syn på dem,« siger han.

Direktør Jesper Lauge Christensen anerkender, at det har været »en stor opgave at skabe fortællingen om forretningen og udbrede forståelsen for virksomheden«.

»København Fur er en kompleks og svær størrelse at forstå, for vi har arbejdet med produktet hele vejen fra farmen og ud til bøjlen. Kunne vi have gjort endnu mere for at forklare os til hele Danmark? Det kunne vi måske nok, men jeg synes, at vi har gjort rigtig meget,« siger han.

København Furs direktører anerkender ikke, at dyrene ikke er blevet behandlet ordentligt.

»Vi har lært, at i stedet for at ærgre os over at blive hevet gennem mediemøllen, så skal vi reflektere over, hvad vi hele tiden kan gøre bedre. Det kan godt være, vi ikke anerkender præmissen, men så må vi gøre endnu mere for at afmystificere dansk minkavl,« siger han.

*Jesper Lauge Christensen stod den ene dag på en farm i Nordjylland, den anden dag ved catwalken i Paris. Kontrasterne har tiltrukket nogle, men skræmt andre væk.
Foto: Søren Bidstrup.*

*Lykkedes København Fur med at afmystificere dansk minkavl? I årevis åbnede pelsfirmaet pengepungen for at overbevise landets politikere om, at erhvervet var alt andet end kontroversielt. Læs i **kapitel tre** om København Furs politiske venner.*